

תשס"ה - 2005

אוניברסיטת בר-אילן
החוג המשולב למדעי החברה

מוסר ואחריות חברתית-כלכלית
74-403-01
ד"ר רות וולף

מטרות הקורס :

להציג מושגי יסוד של סוגיית המוסר במחשבה המינהלית-עסקית בת-זמננו.
להכיר את הבעיות והדילמות המוסריות בתחום העסקי-ניהולי.
להקנות אסטרטגיות וכלי מחשבה לשיפור התנהגות אתית.

נושאי הקורס :

תיאוריות אתיות :

גישת ההתפתחות המוסרית קוגניטיבית - Piaget, Kohlberg, Rest, Bull, Nisan

גישת האינטראקציה החברתית - Turiel

גישת המודולריות המוסרית - Wolf

מהי 'בעיה מוסרית'?

דילמות מוסריות - אתיקה בעסקים

קודים אתיים - ניתוח קודים של חברות שונות

איך בונים קוד אתי

אתיקה במינהל הציבור

הפרות וחטאים כנגד הממסד

מוסר של גברים בהשוואה למוסר של נשים (Gilligan)

מעמדן של נשים לעומת גברים בסקטור העסקי - כלכלי

קבלת החלטות אתיות בעסקים

בחינה אתית של תפיסות ניהול

אחריות חברתית של פירמות עסקיות

אפליה במודל של שוקי עבודה ממוסדים :

אפליה מבנית ; אפליה מוסדית

זכויות עובדים

טיפול בשביתות אזהרה

פיטורים

הנעה ושביעות רצון בעבודה

מניעת ניכור וחוסר מעורבות בעבודה

'אפליה מתקנת'

סוגיות אתיות בכלכלה ובחשבונאות

סוגיות אתיות במיסוי

ביקורת ודיווח חשבונות

פרסום מאזנים

ניתוח דוחות כספיים

דיווחי אמת

פסיכולוגיה של קבלת החלטות אתיות בעסקים

תיפקוד מערכות אנוש במצבי משבר

דינמיקה של קבוצות צוות וקבלת החלטות (גישות מתחום הגשטלט, Gestalt)

בחינה אתית של תפיסות ניהול

חלוקת משאבים כספיים

התנהגות אתית של מנהלי כח-אדם

תפקיד 'קצין אתיקה'

פיתוח משאבי אנוש (גישות הומניסטריות) מול פיתוח יחסי אנוש

מודלים אתיים בתיפקוד משאבי אנוש

ניהול וישוב סכסוכי עבודה

יחסי עבודה

בעיות בשיווק

התנהגות אתית של יזמים

קבלת החלטות בצוות

אחריות חברתית של פירמות עסקיות
ניהול אתי של פרויקטים טכנולוגיים
בעיות בכלכלה אי-שיויונית
דילמות אתיות בארגון תעשייתי
בקרת פרויקטים
גישה כלכלית-עסקית במשפט ובהלכה היהודית

מקורות

1. גורקוב, א', (1993). מי מפחד מהפרטה, ניהול, (אוקטובר) עמ' 6-13.
- *2. וולף, רות (2004). "האתיקה של החמלה" בהשוואה ל"אתיקה של הצדק", משאבי אנוש, 193, 28-35.
תדפיס 9604 (577947)
3. וולף, רות (2004). כיצד בונים קוד אתי במפעלים וקונצרנים, משאבי אנוש, 198, 26-29.
- *4. וולף, ר. (2003). קבלת החלטות בצוות ולמידה מטעויות כאמצעי לשיפור האפקטיביות הארגונית. ניהול, 153/4 (ספטמבר אוקטובר), עמ' 34-36.
תדפיס 6850 (448099)
- *5. וולף, ר', (2000). איך לפתח אישיות מוסרית אצל העובדים בקונצרנים ומפעלים כלכליים (מאמר מכנס)
תדפיס 8988 (554997)
- *6. ורנר, ש', (1982). "שיכלונה של שחיתות ציבורית", נתיבי ארגון ומינהל, 3-4, עמ' 48-53.
תדפיס 3562 (225247)
- *7. ורנר, ש', (1994). "מקצין אתיקה למנהל משאבי אתיקה", ניהול (אפריל), עמ' 6-11.
תדפיס 9110 (559035)
8. כספי, א', (1989). "אתיקה מקצועית של יועצים לפיתוח ארגוני", רבעון לכלכלה, 142 (אוקטובר), עמ' 291-295.
כתב עת בספריה לכלכלה
9. כ"ץ, י' וקוון, פ', (1993). "הפרטה עם העובדים, לא נגדם". ניהול (אוגוסט), 13-20.
- *10. נוימן, מ', (1992). "מכירת שירותי בריאות הנפש - התלבטויות אתיות", הרפואה, 123, ז' ח', (אוקטובר), 289-291.
תדפיס 5649 (359081)
11. ניהול עסקי יב"מ - הנחיות להתנהגות עסקית, כללי התנהגות.
- *12. סטטמן, ד', (1993). דילמות מוסריות, ירושלים: מאגנס, האוניברסיטה העברית - פרק 1, עמ' 26-38.
שמור סוציולוגיה לפי סטט. די (153479)
- *13. פרידברג, א', (2000). "מקצוע הביקורת הפנימית - היבטים אתיים", בתוך: דוב יזראעלי ונעם זהר (עורכים), אתיקה ואחריות חברתית: עיונים ישראלים, תל-אביב: צ'ריקובר, עמ' 205-218.
170 אתי. וא (453110)
- *14. קוהלברג, ל', (1980). "חינוך לצדק: ניסוח מודרני של ההשקפה האפלטונית", בתוך: ברטה, חזן (עורכת), החינוך המוסרי, ספרית פועלים, עמ' 53-77.
תדפיס 5650 (359103)
- *15. קורות, ב', (1992). "אתיקה בניהול משאבי אנוש", משאבי אנוש (יוני), עמ' 14-25.
תדפיס 9124 (562236)
- *16. קנט, מ', (1990). "אפיונים מיוחדים של עבריינות הצווארון הלבן", עיני משפט, ט"ו (3) (ספטמבר), עמ' 415-433.
תדפיס 8993 (558785)

- 17*. רוזנבלט, ז', ושפר ז', (2000). "אתיקה ואחריות חברתית בתהליכי פחיתה ארגונית", בתוך: ד. יזרעאלי ונ. זוהר (עורכים), אתיקה ואחריות חברתית, עיונים ישראליים, תל-אביב: צ'ריקובר, עמ' 219-244.
170 אתי.וא (453110)
- 18*. רייכל, א', (2000). "אתיקה עסקית השוואתית", בתוך: דוב יזרעאלי ונעם זהר (עורכים), אתיקה ואחריות חברתית. עיונים ישראליים, תל-אביב: צ'ריקובר, עמ' 191-204.
170 אתי.וא (453110)
19. שר, ז', (1991). "אמות מידה להתנהגות הדירקטור", ניהול (אוגוסט), עמ' 6-14.
תדפיס 8989 (557919)
20. Adam, S.J., Tashchima, A., Shore, A.T. (2001). "Codes of ethics as signals for ethical behavior", Journal of Business Ethics, 29, 199-211.
21. Collin, Grant, (1991). "Firedman Falacies", Journal of Business Ethics, 10, 908-914.
22. Ede, O.F., Panigrahi, B., Stuart, J., & Calcich, S. (2000). "Ethics in small minority businesses". Journal of Business Ethics, 26, 133-146.
23. Dennis A, Gioia, (1992). "Pinto Fires and Personal Ethics: A Script Analysis of Missed Opportunities", Journal of Business Ethics, 11, 379-389.
24. Giligan, C., (1982). In a different voice: Psychological theory and woman's development, Cambrdige M.A.: Harvard University Press.
25. Hoffman, M. (1991). "Business and Environmental Ethics", Business Ethics Quarterly, 1, 2, 169-184.
26. Kidwell, A.L. (2001). "Student Honor codes as a tool for teaching professional ethics", Journal of Business Ethics, 29, 45-49.
27. Kohlberg, L. (1984). Essays on moral development. Vol. 2: The psychology of moral development. New York: Harper and Row.
28. Kotler, P. (1994). Marketing Management Analysis Planning Implementation and Control. Englewood Cliffs, NY: Prentice Hall, 8th ed.
- *29. Nisan, M. (1996). Personal identity and Education for the desirable. Journal of Moral Education, 25, 75-83.
תדפיס 8202 (511649)
30. Nonis, S.C. & Swift (2001). "Personal value and ethical business decisions", Journal of Education for Business", Washington, 251-256.
31. O'Boyle & E. Dawson, (1992). "The American Marketing Association Code of Ethics: Instructions for Marketers", Journal of Business Ethics, 11, 921-932.
32. Oser, F.K. (1996). "Learning from negative morality". Journal of Moral Education, 25, 75-83.
33. Rawls, J. (1971). A Theory of Justice, Harvard.
34. Rokeach, M. (1973). The nature of human values. New York: Free Press.

*35. Green Ronald, "When is Everyone's Doing it: A moral Justification?", *Business Ethics Quarterly*.

תדפיס 9120 (560532)

*36. Ruiz, P., Vallejos, R.M. (1999). The Role of compassion in moral education. *Journal moral education*, 28, 1, 5-17.

תדפיס 8855 (551042)

*37. Saul W. Gellerman (1986). "Why 'Good' Managers Make Bad Ethic Choices", *Harvard Business Review* (July-August), 85-90.

תדפיס 8992 (557951)

38. Schwartz, S.H., & Bilsky, W. (1987). "Toward a psychological structure of human values", *Journal of Personality and Social Psychology*, 53, 550-562.

39. Sims, R. "The Institutionalization of Organizational Ethics", *Journal of Business Ethics*, 10, 493-506.

*40. Taka I Fogillam, W.D. (1994). Ethical aspects in "Japanese Leadership Style". *Journal & Business Ethics*, 13, 135-148.

תדפיס 9115 (559394)

41. Van Luijk, L.J.H. (2000). In search of instruments business and ethics halfway. *Journal of Business Ethics*, 27, 3-8.

*42. Werner, S. (1992). The movement for reforming American business ethics: A twenty years respective, *Journal & Business Ethics*, 11, 61-70.

כתב עת בספריה לכלכלה

*43. Wolf, R. (2000). *Ethics, humanism and the culture of work in Japan*.

אין